

פרפראות פאר

מי היו אלה שלא עמדו בנסיונם בזמן השואה

עמוד ח

עמוד א' מפתח נושאים תצוה זכור תשע"ז

איך למידים גודל מצוות כיבוד אב ואם מגוי
אשקלוני דמה בן נתינה

עמוד ז

רשב"י ביקש לפטור את כל העולם מהק"ו
שלמדנו מציץ

מבגדו של אהרון למידים לילך בדרכו של
אהרון

עמוד ח

דברים נוראים איך היו כאלה שלא עמדו
בנסיונם בזמן השואה

דרכו של עמלק לבוא בארבעה דרכים

עמוד ט

בירור מורחב בענין היין, למי ולמה היין מביא
רפואה

עמוד י

ההבדל בין השפעת היין על זקנים והשפעת
היין על צעירים ולמה

עמוד י"א

ביאור במה שאמר רבי ומה שענה אותו רבי
חייא

עמוד י"ב

מובן בדברי הבית ישראל שמבאר את דברי
המהר"ם שיף

עמוד ב

באין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה
איך ניתן ללמוד תורה בשמרים

עמוד ג

ביאור המהרש"א בדרך צחות כי שמונה
בשמינית הוא ס"ד ולא גס

ביאור במ"ש מנורה בדרום ושולחן בצפון
והמזבח באמצע

ביאור בצחות למה שמן מרמז לחכמה

רמז להטבת נרות השבת ע"י האנשים ע"ד
בעל הטורים

עמוד ד

הלשון תמיד פרושו כל הזמן או מפעם לפעם
ומה בשויתי ה' לנגדי תמיד

בלחם הפנים ה"ה כאוכל ואינו שבע

עמוד ה

מי שיש בו ירא"ש דבריו נשמעים

ביאור במה שהנחושת מכפר על עזות מצח

ביאור נאה מהרבי ר' העשיל ומבן יהוידע
במאמר חז"ל

עמוד ו

בגד המביא קדושה יש לעשותו בקדושה ע"ד
כמה גדולים מעשי חייא

דברי האוה"ח יקשו ממאמר חז"ל

איתא בגמרא (סוטה ה' ע"א), כל אדם שיש בו גסות הרוח וכו' וכו', ות"ח צריך שיהיה בו אחד משמונה בשמינית, ע"כ,

מבואר, שהלומד תורה צריך שיהיה בו קצת גאווה,

א"כ יקשה לדברי האור החיים

שאומר, כי לימוד תורה שיש בו גאווה אלה הם שמריה, ואין זה שמן זית "זך", ומדבריו למדנו כי דבר זה מעכב את הגאולה, והרי אמרו חכמינו ז"ל כי ת"ח צריך שיהיה בו אחד משמונה בשמינית,

ביאור זך בדברי האוה"ח הק'

איתא במשנה (בבא מציעא מ' ע"א), ר"י אומר, אף המוכר שמן מזוקק לחבירו כל ימות השנה הרי זה מקבל עליו לוג ומחצה שמרים למאה, פירוש, שהלוקח מקבל על עצמו גם בשמן מזוקק, שיכול להיות עד לוג ומחצה, שמרים, מתוך מאה לוג שקנה, ועדיין השמן נקרא מזוקק, ואין כאן אונאה,

בואו ונחשוב חשבונו של שמן מזוקק

צא וחשוב, כאשר תחלק מאה לוג, לשמנה חלקים, הרי הם שנים עשר וחצי לוג,

וכאשר תחלק שנים עשר וחצי לוג, לשמנה חלקים, הרי הם, כאחד וחצי לוג,

אמור מעתה, כי לוג ומחצה שמרים הם אחד משמונה בשמינית במאה לוג, ולפי דברי המשנה כשיש אחד וחצי לוג שמרים במאה לוג הרי זה עדיין נחשב לשמן מזוקק דהיינו, זך,

לפי זה מבואר, שתלמיד חכם שצריך שיהיה בו אחד משמונה בשמינית, אין זה נחשב לשמן שאינו זך, ולתורה שאינה זכה ללא שמרים, ולכן אין כאן בית מיחוש לעיכוב הגאולה, שנזכה שתבוא במהרה בימינו אמן.

* * * * *

באין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה איך ניתן ללמוד תורה בשמרים

כתב ה"אור החיים" הק' (שמות כ"ז כ'), כתיב (שמות כ"ז כ'), "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך",

ז"ל האור החיים, בדרך רמז יתבאר הכתוב, על דרך מאמר, הובא בספר זוהר חדש (בראשית ח.נ), כי ז' גלויות של ישראל, כל אחד מהם נגאלו ממנו בזכות אחד,

גאולתם של ארבעת הגלויות בזכותם של

גלות הראשון נגאלו בזכות אברהם אבינו

גלות השני, נגאלו בזכות יצחק,

גלות השלישי בזכות יעקב,

והגלות הרביעי תלוי בזכות משה,

אורך הגלות משום שאין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה

ולזה נתארך הגלות, כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצות, אין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה,

וזה הוא שרמז הכתוב כאן, באומרו ואתה תצוה את בני ישראל, (ותצוה הוא לשון גאולה) על דרך (תהלים צ"א י"א), "כי מלאכיו יצוה לך" או על דרך אומרם ז"ל אין צו אלא מלכות, כי הוא ימלוך עלינו לעתיד, ותנאי הוא הדבר שיעסקו ישראל בתורה, וזה הוא אומרו ויקחו אליך שמן זית זך, ירמוז אל התורה שנמשלה לשמן, מה שמן מאיר לעולם כך התורה (דב"ר ז ג), והם דברי הזוהר שכתבנו בסמוך,

כתב עוד האוה"ח הקדוש

ודקדק לומר, "זך", שצריכין לעסוק בתורה, לשמה בלי שמרים, שהם לקנתר חס ושלום, או להתגדל וכדומה, אלה הם שמריה, עכ"ל האור החיים הק',

מבואר, שלימוד תורה ע"מ להתגדל ה"ז תורה עם שמרים, ויש בה כדי לעכב את הגאולה ר"ל,

**דאס הייתי צריך לאכילה, הייתי נותן מנורה
סמוך לשולחן, כנוהג שבעולם.**

* * * * *

ביאור בצחות למה שמן מרמז לחכמה

כתיב (שמות פרק כז פסוק כ) "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד"

כתב רש"י, **כתית** - הזיתים היה **כותש במכתשת**,

אפשר לבאר בדרך צחות, מה שהשמן מרמז לחכמה, דהזתים כותש במכתשת ויוצא מהם השמן,

ביאור בצחות שהשמן מרמז לחכמה

כתיב, (משלי פרק כ"ז כ"ב) "אם תכתוש את האוויל במכתשת בתוך הריפות בעלי, (הוא יד המכתש שדוכין בו) **לא תסור מעליו אולתו,**

כלומר, שהכתישה לא תועיל לאוויל להוציא ממנו טפשותו, א"כ הזיתים הנכתשים **במכתשת ויוצא מהם השמן**, הרי הוא ההיפך מן האוויל שנשאר בטיפשותו, ולכן השמן היוצא במכתשת מרמז לחכמה,

* * * * *

רמז להטבת נרות השבת ע"י האנשים ע"ד בעל הטורים

כתיב (שמות כ"ז כ"ז) "ואתה תצוה את בני ישראל",

כתב ה"בעל הטורים", "תצוה" בגימטריא נשים **צוה**, חשבונא דדין כחשבונא דדין שהם 501, רמז להדלקת הנר לנשים חובה בשבת, עכ"ל **בעל הטורים**,

רמז בכתוב להטבת הנרות ע"י הגברים

אפשר לומר כי המשך הפסוק "את בני ישראל" בא לרבות ולרמז, את בני ישראל, אלו הגברים, שעליהם ליטול חלק בהדלקת הנרות, ומכאן רמז למנהג ישראל, להיות כל איש חורך בביתו את הנרות.

* * * * *

ביאור המהרש"א בדרך צחות כי שמונה בשמינית הוא ס"ד ולא גס

איתא בגמרא (סוטה ה' ע"א), כל אדם שיש בו גסות הרוח וכו', ות"ח צריך שיהיה בו אחד משמונה בשמינית, ע"כ,

כתב המהרש"א (סוטה ה' ע"א ד"ה ת"ח צריך), **ובדרך צחות שמעתי**, שמונה בשמינית הוא חלק ס"ד (אחד חלקי 64) ואז לא יגיע לחלק אחד מג"ס שהוא גס הרוח וק"ל.

* * * * *

ביאור במ"ש מנורה בדרום ושולחן בצפון והמזבח באמצע

כתיב (שמות כ"ו ל"ה) "המנורה על צלע המשכן תימנה והשולחן תתן על צלע צפון",

איתא בגמרא (מנחות פ"ו ע"ב) "שולחן בצפון ומנורה בדרום", א"ר זריקא אמר ר' אלעזר לא לאכילה אני צריך, ולא לאורה אני צריך, ע"כ,

רש"י מבאר לא לאורה אני צריך

כתב רש"י, שולחן בצפון ומנורה בדרום, והמזבח בינתים, לידע שלא לאורה אני צריך, ע"כ,

תוס' מבאר בכוונת רש"י לא לאכילה ולא לאורה

כתבו התוספות, (מנחות פ"ו ע"ב ד"ה לא לאכילה אני צריך), **ופי' הקונט' עיקר**, דדייק, מדשולחן בצפון ומנורה בדרום ומזבח היה באמצע, שמע מינה, לא לאורה אני צריך ולא לאכילה, דאם הייתי צריך, הייתי נותן מנורה סמוך לשולחן, כנוהג שבעולם, עכ"ל התוספות,

ביאור דברי התוספות אם הייתי צריך, הייתי נותן מנורה סמוך לשולחן כנוהג שבעולם

איתא בגמרא (יומא ע"ד ע"ב) אינו דומה מי שרואה ואוכל למי שאינו רואה ואוכל, אמר רב יוסף מכאן רמז לסומין שאוכלין ואין שבעין,

מבואר א"כ, דנוהג שבעולם הוא, לקרב המנורה לשולחן, שיהיה רואה ואוכל, שיהיה שבע מאכילתו, ולזה כוונת התוס' באמרם,

הלשון תמיד פרושו כל הזמן או מפעם לפעם ומה בשויתי ה' לנגדי תמיד

כתיב (שמות כ"ז כ"ז) "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד",

כתב רש"י, (שמות כ"ז כ"ז) **תמיד** - כל לילה ולילה קרוי תמיד, כמו שאתה אומר (במדבר כ"ח) **עולת תמיד** ואינה אלא **מיום ליום**,

וכן **במנחת חביתין** נאמר (ויקרא ו') **תמיד** ואינה אלא **מחציתה בבקר ומחציתה בערב**,

אבל **תמיד** האמור **בלחם הפנים** (שמות כ"ה ל'), "ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד", **משבת לשבת הוא**, כלומר ללא הפסק, ע"כ לשון רש"י,

מה בין תמיד לתמיד

מבואר, כי "התמיד" שבמנורה ולעולה ולמנחה הוא רק מעת לעת, ויש לו הפסק, אך **התמיד של לחם הפנים**, הוא תמיד שאין לו הפסק,

בירור בשויתי ה' לנגדי תמיד

כתיב (תהילים ט"ז) "שויתי ה' לנגדי תמיד",

יש לברר, אל מה יש להשוות "שויתי ה' לנגדי תמיד", אל **התמיד** של המנורה ולעולה ולמנחה, כלומר, מפעם לפעם והוא קרוי **תמיד**,

ויהיה די לקיים **שויתי ה' לנגדי מפעם לפעם**,

או נאמר, שיש להשוות **תמיד** של שויתי ה', **לתמיד** של לחם הפנים, שצריך להיות **תמיד** ללא הפסק,

שויתי ה' שבפתח השולחן

כתב הרמ"א (שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבקר סימן א'), שויתי ה' לנגדי תמיד (תהילים טז, ח), הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים, ע"כ,

כתב המשנה ברורה (סימן א' ס"ק ד') דהיינו שיצייר בנפשו תמיד איך שהוא עומד לפני הש"י, כי הקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו, וכתבו בשם האר"י ז"ל שיצייר שם הוי"ה תמיד נגד עיניו, וזהו סוד "שויתי ה'

לנגדי תמיד" וזה תועלת גדול לענן היראה. ע"כ

וצריך לדעת איזה תמיד יש לקיים בשויתי ה' לנגדי תמיד

צריך לומר, כי צריך להשוות **תמיד** של שויתי ה' לנגדי תמיד, לתמיד של לחם הפנים, שאין לו הפסק,

משום דתמיד של "שויתי ה' לנגדי תמיד", הי"ה דומה בדומה לתמיד של לחם הפנים,

ולמה שוין הם, דלחם הפנים קרוי לחם הפנים על שם שהיו לו פנים לכאן ולכאן (רש"י שמות ל"ה י"ג), וכן כתיב כמים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם (משלי כ"ז י"ט), כלומר, שהרי הוא רואה את שכנגדו,

ומבואר הדבר, דבכתוב, "שויתי ה' לנגדי", היה יכול לומר שויתי ה' תמיד, מאי לנגדי, אלא, לומר דהוא בבחינת כמים הפנים לפנים, שזהו הפירוש של לנגדי, שהוא רואה את שכנגדו, וגם הפירוש פנים לכאן ולכאן,

ומכיון דלחם הפנים ולנגדי תמיד שוין הן, יש להשוות שויתי ה' לנגדי תמיד, להדומה לו, והוא התמיד של לחם הפנים, שאין לו הפסק.

* * * * *

בלחם הפנים ה"ה כאוכל ואינו שבע

לפי מה שביארנו, דתמיד של שויתי ה' לנגדי תמיד, הינו שווה לתמיד של לחם הפנים שעל השולחן, שאין לו הפסק,

ועוד ביארנו לעיל בדברי התוספות כי המזבח שבין השולחן למנורה מרחיק המנורה מהשולחן והרי הוא כאינו שבע,

אפשר לומר דרמז יש כאן, שבשויתי ה', צריך להיות תמיד רעב לעוד, שיהיה אוכל ואינו שבע,

ולא **כתמיד** שיש לו הפסק, שנראה שכבר שבע מהשויתי ה', ולרמז זאת, הרחיק המנורה מהשולחן, שיהיה אינו רואה ואוכל, ולא יהיה שבע, מאותו תמיד שעל השולחן, שהוא בדומה לשויתי ה' לנגדי תמיד, ויהיה שויתי ה' לנגדי "תמיד", שיהיה רעב לעוד ועוד ואינו שבע.

* * * * *

מי שיש בו ירא'ש דבריו נשמעים

איתא בגמרא (ברכות ו' ע"ב) ואמר רבי חלבו אמר רב הונא כל אדם שיש בו **יראת שמים דבריו נשמעין**,

כתיב (שמות כ"ח ל"ה) "ונשמע קולו, בבואו אל הקודש",

אפשר לפרש הפסוק, **ונשמע קולו**, מתי דבריו נשמעים, **בבואו אל הקודש**, כלומר כשיש בו יראת שמים.

* * * * *

ביאור במה שהנחושת מכפר על עזותמצח

כתיב (שמות כ"ז ב') "ועשית קרנתיו על ארבע פנתיו ממנו תהיין קרנתיו **וצפית אתו נחשת**", כתב רש"י לכפר על **עזות מצח**, דכתיב (ישעיה מ"ח ד') ומצחך נחושה, ע"כ

ענין הנחושת שמכפר על עזות מצח

איתא בגמרא (ערכין ט"ז ב'), אמר רבי יוחנן מנין שלא ישנה אדם מאומנותו ומאומנות אבותיו, שנאמר (מלכים א פרק ז' י"ג) "וישלח המלך שלמה ויקח את חירם מצר, בן אשה אלמנה הוא ממטה נפתלי **ואביו איש צרי חרש נחשת**, וימלא את החכמה ואת התבונה ואת הדעת לעשות כל מלאכה **בנחשת**, ויבוא אל המלך שלמה ויעש את כל מלאכתו",

כתב הרד"ק (מלכים א פרק ז פסוק יד), ורבותינו ז"ל סמכו מזה כי חייב אדם להתעסק באומנות אביו, דלפיכך הזכיר הכתוב "**אביו**" כי גם כן הוא היה אומן **ובנו למד אומנותו, ופירשו עוד**, כי החכמה והתבונה והדעת,

הנצרכים אל המלאכה, בא לו מכח אביו, (עייין מהרש"א ערכין ט"ז ב')

מבואר הדבר, כי בן אצל אביו, הוא למד אומנות אביו, ואל ישנה מאומנות אביו, וגם מקבל החכמה והתבונה והדעת, הנצרכים אל המלאכה, מכח אביו, ודבר זה למידים מחרש **נחושת**, עפ"י יש לבאר בדרך דרוש **במה הנחושת מכפר על עזות מצח**, כדלהלן,

ביאור נאה מהרבי ר' העשיל ומבן יהודע במאמר חז"לביאור כסף מטהר ממזרים

כתב בספר "**חנוכת התורה**" מהרבי ר' העשיל זי"ע, (קונטרס אחרון), **איתא בגמרא** (קידושין ע"א ע"א) אמר רבי יהושע בן לוי כסף מטהר ממזרים,

אמר רבינו הגאון ז"ל, דהנה אמרו חז"ל (עייין בבא מציעא פ"ג) מדחציף כולי האי שמע מינה ממזר הוא, ואם כן מן החציפות שלו אנו מכירים שהוא ממזר, אך אם החצוף הוא עשיר, יש לו תירוץ על החציפות שלו, כי כך דרכו של עשיר, כי "**עשיר יענה עזות**" (משלי י"ח כ"ג), וזה שאמרו "כסף וזהב מטהר ממזרים" שאין אומרים עליו שהוא ממזר כי כספו מטהרו" ע"כ מהרבי ר' העשיל,

בספר "**בניהו בן יהודע**" (קידושין דף עא/א), כתב, **שמעתי בשם רבני אשכנז ז"ל**, דאדם עז פנים סימן שהוא ממזר, וכן אמרו מדחציף כולי האי שמע מינה ממזר הוא, אך אם זה החצוף הוא עשיר, אבד סימן זה, דיאמרו מחמת עושרו הוא עז, דכתיב [משלי י"ח כ"ג] "**ועשיר יענה עזות**", נמצא כסף מטהר ממזרים ומחפה עליהם, עד כאן שמעתי,

ביאור בנחושת שמכפר על עזות מצח

בדרך זו נראה לי לבאר, מה שאמרו כי "הנחושת מכפר על עזות מצח דכתיב ומצחך נחושה", ואמרו ז"ל מדחציף כולי האי ש"מ ממזר הוא, אבל אם החצוף עוסק באומנות שעסק אביו, וגם יש בו החכמה והתבונה והדעת שבמלאכה, **והוא מכח אביו**, הרי בכך יש לו הוכחה שהוא אינו ממזר והלך החבל אחר הדלי,

ומנחשת למידים שלא ישנה אדם מאומנות אביו, ובמה שעוסק באומנות אבותיו, שלמידים **מנחשת**, הרי זה מכפר על העזות מצח שבו, שלא יאמרו עליו ממזר, ולכן **הנחושת מכפר על עזות מצח**.

* * * * *

ואף **אנו נאמר**, כי התורה אמרה, שבגדים העשויים לבגדי כהונה לשרת בקודש, היו הבגדים צריכים ליעשות בקדושה יתירה, ולזה רמז הכתוב ועשו את בגדי אהרן **לקדשו** לכהנו לו.

* * * * *

איך למידים גודל מצוות כיבוד אב ואם מגוי אשקלוני דמה בן נתינה

איתא בגמרא, (ירושלמי קדושין כ' ע"א, בבלי קידושין ל"א ע"א), **עד איכן הוא כיבוד אב ואם**, אמר להן, ולי אתם שואלין, לכו שאלו לדמה בן נתינה, דמה בן נתינה, ראש פטר בולי הוה, (שר העיר וראש שרי החייל) א"ר חזקיה, **הגוי האשקלוני** היה ראש כל פטר בולי,

פעם אחת, אבדה **ישפה של בנימין**, אמרין מאן דאית ליה טבא דכוותה, אמרין, דאית לדמה בן נתינה, אזלו ללגביה, ופסקו ליה עמיה, במאה דינרין, (פסקו לו מאה דינרים בשכרו)

סליק בעא מייתיתא להון, ואשכח לאבוי דמך, אית דאמרין מפתחא דתיבותא הוה יהיב גוא אצבעיה דאבוה, ואית דאמרין ריגליה הוות פשוטא על תיבותא, (כשעלה ורצה לתיתה להם, מצא שאביו ישן, יש אומרים שמפתח התיבה היה נתון על אצבעו של אביו, ויש אומרים שרגלו של אביו הית מונחת על התיבה),

נחת לגביהון, אמר לון לא יכילית מייתיתתה לכון, אמרין, דלמא דהוא בעי פריטין טובן, אסקיניה למאתים, אסקיניה לאלף, (אמרו שמא התחרט ומבקש יותר שכר העלו שכרו לאלף זוז), כיון דאיתיעיר אביו מן שינתיה, סלק ואייתיתתה להון, בעו מיתן ליה כדפסקו לה לאחרייא, ולא קביל, (כשהתעורר אביו בא להביא להם האבן, וביקשו לשלם שכרו כפי שקבעו בסוף ולא קיבל), אמר, מה אנא מזבנא לכון איקרא דאבהתי בפריטין (אמכור את כבודו של אבי בכסף) **איני נהנה מכיבוד אבותיי כלום**, מה פרע לו הקב"ה שכר אמר רבי יוסי בי רבי בון, בו בלילה ילדה פרתו אדומה ושקלו לו ישראל משקלה זהב, ושקלוה,

מבואר א"כ שלימוד גודל מצוות כיבוד אב ואם למידים מאותו גוי אשקלוני, דמא בן נתינה,

יש לבאר כי גודל מצוות כיבוד אב ואם למידים מאבן החושן של בנימין ולא מהגוי האשקלוני

בגד המביא קדושה יש לעשותו בקדושה ע"ד כמה גדולים מעשי חייא

כתיב (שמות כ"ח ב'), "ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך **"לכבוד ולתפארת"**,

כתיב (שמות כ"ח ג'), "ועשו את בגדי אהרן **"לקדשו"** לכהנו ליו",

דיוק בשינוי בלשון הכתוב

יש לדייק, כתוב אחד אומר, כי מטרת הבגדים של הכהן, היה **לכבוד ולתפארת**, וכתוב אחד אומר, כי מטרת הבגדים היה **לקדשו**,

הבגד גורם לאדם לנהוג בקדושה

יש לומר, דרמזו יש כאן, שבגד האדם יש בו כדי לגרום לקדושה, שע"י שהאדם לובש בגדים, שהם **לכבוד ולתפארת**, בגדים אלו מחייבים אותו לנהוג באופן של **קדושה**, שאינו יכול להתנהג כשאר בני אדם שאינם לובשים בגדי כבוד.

או יש לומר כי בגד העשוי לקדושה צריך להיעשות בקדושה ע"ד כמה גדולים מעשי חייא

איתא בגמרא (בבא מציעא פ"ה ע"ב), אמר ליה רבי חייא לרבי חנינא, בהדי דידי קא מינצית, דעבדי לתורה דלא תשתכח מישראל, מאי עבידנא, אזלינא ושידינא **כיתנא**, (זורע אני זרעוני פשתן) **וגדילנא נישבי**, (וקולע ממנו רשתות ומכמורות) **וציידנא טבי**, (ואני צד צביים), ומאכילנא בשרייהו ליתמי, (ומאכיל את בשרם ליתומים), **ואריכנא מגילתא**, (ומתקן אני מעורותיהם קלפים) **וכתבנא חמשה חומשי**, וסליקנא למתא, ומקרינא חמשה ינוקי בחמשה חומשי, ומתנינא שיתא ינוקי שיתא סדרי, היינו דאמר רבי **כמה גדולים מעשי חייא**,

ומקשה המהרש"א, למה עשה רבי חייא כך, שגידל פשתן, וקולע רשתות לצוד בהם צביים,

לעבד עורות לכתובת התורה, ולא היה לוקח ממוכר העורות,

ומבאר המהרש"א, כי דבר העשוי לשרת בקודש כגון לימוד התורה, יש לעשותו בהכנה דרבה ובקדושה יתירה מתחילתו ועד סופו,

איתא בגמרא (סוכה מ"ה), אמר חזקיה, אמר רבי ירמיה, משום רבי שמעון בן יוחאי, **יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין**, ע"כ,

איתא בגמרא (עירובין ס"ה), **מן הדין היינו דין תפילה**, וברש"י, **יכולני לפטור** - לטעון על כל ישראל לפני הקדוש ברוך הוא דבר **שיפטרו כולן מדינא לעתידי לבוא**, לומר שהן שיכורים ואין נתפשין על עונם, **מדין תפלה** - אם דנין אותן על שלא היו מתפללין בכוונה, והיו **מסיחין דעתם**, ע"כ,

מן הדין הוא קל וחומר

וכך אפשר לבאר מאמרו של רשב"י, (סוכה מ"ה), יכול אני לפטור את כל העולם כולו "מן הדין", דהרי בלשון חז"ל, **דין הוא קל וחומר**, כאומרז"ל והלא דין הוא,

וכשאמר רשב"י יכול אני לפטור את כל העולם כולו "מן הדין", היינו, שיכול לפטרם ממה שלמדנו מן "הדין", דהיינו, ה"קל וחומר" מציץ, שאסור להסיח דעת, וע"י שיפטרו מהדין, כלומר מהק"ו מציץ, שמה שלא התפללו בכוונה, משום שהם שיכורים ע"י כך אינם נתפשים על עונם,

הרמז לקבלת התפילה לרצון

ואפשר שלזה מרמז הכתוב בציץ, (שמות כ"ח ל"ו), **לרצון להם לפני ה'.** וזהו, יכול אני לפטור את כל העולם כולו **מדין תפילה**, והתפילות יתקבלו להם לרצון לפני ה' על אף שהשיחו דעתם משום ששיכורים הם מרוב תלאותיהם וצרותיהם.

* * * * *

מבגדו של אהרון למיזדים לילך בדרכו של אהרון

כתיב (שמות כ"ח ד'), "ואלה הבגדים אשר יעשו, חשן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט, ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו לכהנו ליי",

איתא בגמרא (ערכין ט"ז ע"א), **מעיל מכפר על לשון הרע**, אמר הקדוש ברוך הוא, יבא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול, וברש"י, **דבר**

שבקול - פעמוני המעיל נשמעין, על מעשה קול, לשון הרע, ע"כ,

איתא בגמרא (קידושין ל:) תנו רבנן שלשה שותפין הן באדם, הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבדוני. ואיתא בגמרא (נדה ל"א ע"א), רוח ונשמה הוא חלק הקב"ה, והגוף הוא חלק אב ואם ע"כ.

כבוד גדול הוא כשאין רמה שולטת בחלק אב ואם

והנה כאשר אדם הולך לבית עולמו, נוטל הקב"ה את הנשמה שהיא חלקו, אבל הגוף שהוא חלק אביו ואמו, הולך למקום עפר רמה ותולעה. אך, בצדיק גמור שאין רמה שולטת בגופו שהוא החלק של אביו ואמו, אין לך **כיבוד אב ואם גדול מזה**, שחלקם נותר שלם ללא רמה ותולעה,

איתא בגמרא (בבא בתרא דף יז עמוד א) שבעה לא שלט בהן רמה ותולעה, ואלו הן: אברהם, יצחק ויעקב, משה, אהרן ומרים, ובנימין בן יעקב.

איתא במדרש (תצוה כ"ח כ"ו) ישפה אבנו של בנימין, ע"כ,

ומכיוון, שבבנימין, שהיה ישפה האבן שלו, ובו לא שלטה רימה, א"כ זכה לכיבוד אב ואם הגדול ביותר, ולכן למדו עד היכן כיבוד אב ואם, דוקא ברכישת אבן ישפה של בנימין, מבואר א"כ, דגודל המצווה של כיבוד אב ואם, למידיים ממי שזכה לקיים מצווה זו, באין דומה לו.

* * * * *

רשב"י ביקש לפטור את כל העולם ע"י ק"ו שלמדנו מציץ

כתיב (שמות כ"ח ל"ו), "ועשית ציץ זהב טהור וגו' והיה על מצחו תמיד, לרצון להם לפני ה',

איתא בגמרא (שבת י"ב ע"א), חייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ושעה, קל וחומר מציץ, מה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת אמרה תורה והיה על מצחו תמיד, שלא יסיח דעתו ממנו,

תפילין שיש בהן אזכרות הרבה על אחת כמה וכמה,

יש לתת מובן לכך שהמעיל מכפר על לשון הרע,

המעיל מרמז על חלוקא דרבנן, ויש, אשר מתעטפים בחלוקא דרבנן, והולכים רכיל לאסוף ולשמוע עלבונם של אחרים, ובאים להיטיבם בדברי תוכחה ומוסר, בטרם קשטו את עצמן, ופיהם דיבר שוא וימינם ימין שקר, ולא קיימו בעצמם קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים (בי"מ ק"ז ע"א),

דרכו של אהרון להשיב רבים מעון

כתיב (מלאכי פרק ב פסוק ו) "תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון",

חלוקא דרבנן של אהרון הכהן, בא ללמדנו להיות מתלמידיו של אהרון, לילך בדרכו של אהרון שתורת אמת היתה בפיהו, ועולה לא נמצא בשפתיו, בשלום ובמישור הלך אתי, (מלאכי ב' ו'),

ורק לאחר כל הדברים הללו, רבים השיב מעון, וכך קיים בעצמו מקרא שכתוב, (תהילים ט"ו ג') לא רגל על לשונו, לא עשה לרעהו רעה, וחרפה לא נשא על קרובו, ולא ח"ו ללבוש איצטלא דרבנן, ועל כל פשעים תכסה האיצטלא,

והרואה את מעיל חלוקא דרבנן של אהרון הכהן ע"ה, יתן האדם בנפשו, ללכת בדרכו ולהיות מתלמידיו של אהרון הכהן. ולפיכך המעיל מכפר על לשון הרע.

אהרון כ"ק אדמו"ר מבעלז זצוק"ל, שהעיד בפני בעל האמרי אמת זצוק"ל כאשר נפגשו בירושלים לאחר השואה,

ומאיך גיסא היו ר"ל בשואה, כאלה שלא עמדו בנסיונות והיו בבחינת הולך ופוחת ברוחניות עד שפרקו עומ"ש מעליהם, והיו ביניהם גם כאלה אשר היו לפני השואה, שארפע קאמדאנטען בשטיבלעך,

ושאילתיו, מה גרם לאלה שקידשו שם שמים, ומהיכן בא ח"ו הדרך הלא נכונה שנפלו בה רבים,

חיל ורעה יאחזון למשמע תשובתו שהיתה בפיו
כחבר חדה במושכל ראשון ברור כשמש

וכך אמר לי, אלה שהיו לפני השואה, קודם כל **דורשים מעצמם**, ומיסרים את עצמם, ולפני שהיו מעירים לאחרים, היו שואלים את עצמם מאה פעמים ואחד, מה כבר דרשתי היום מעצמי ברוחניות, **ורק אח"כ באו ללמד את האחרים**, הם היו אלה שגם בימי השואה המשיכו לדרוש מעצמם, לשאול את עצמם, וכך היו עולים ומעלים והגיעו לדרגת קידוש ה' שלא היה מימות עולם כזאת מסירות נפש,

אך אלה שלפני השואה, בשטיבלעך היה רצונם להיטיב את האחרים, בטרם שאלו את עצמם לקשוט את עצמם, רק היו יודעים היטיב את החסרונו של הזולת והיו באים להיטבם, הם היו אלה שבשואה נפלו לכבשן הספיקות והיו נופלים ר"ל, **והדברים נוראים**.

* * * * *

פרשת זכורדרכו של עמלק לבוא בארבעה דרכים

א. כל עבירה חמורה להפוך למכשול קטן ע"ד המהרש"א,

ב. להחשיב את הערב והמועיל במקום הטוב הנצחי

ג. לדחות כל דבר שבקדושה המנוגד לועתה,

ד. להחליש ולבטל את כח האמונה

* * * * *

דברים נוראים איך היו כאלה
שלא עמדו בנסיונם בזמן השואה

דברים נוראים ששמעתי מאדמו"ר הרה"ח ר' לייבל יוד ז"ל, ומצוה לפרסמם

בימי נערוטי שאלתי את אבי ז"ל, שאלה מטרידה במיוחד, הרי בימי השואה האיומה, היו אברכים שקידשו שם שמים, עלו ונתעלו בתוך התופת מדרגא לדרגא, והיה שם שמים מתאהב על ידם, ביניהם בתוכם ובראשם אברכי משי מחסידי גור, כעדותו של קדוש

דרכו להקטין כל עבירה, עפ"י ביאור המהרש"א

איתא בגמרא (סוכה דף נב עמוד א) שבעה שמות יש לו ליצר הרע, ישעיה קראו **מכשול**, שנאמר (ישעיהו מ' ג') "סולו סולו פנו דרך, הרימו **מכשול** מדרך עמי",

כתב המהרש"א (סוכה דף נב עמוד א) בד"ה **ישעיה קראו מכשול**, וז"ל, ואמר ישעיה קראו **מכשול**, שנאמר (ישעיהו מ' ג') "הרימו **מכשול** מדרך עמי" וגו'.

מלת **מכשול**, מורה על חטא שאינו גדול, כמו השוגג, כמ"ש (הושע י"ד ב') "כי כשלת בעוניך" שזדונות נעשו לו כשגגות,

ועל דרך משל, אם מונח על הדרך דבר שאינו גדול כל כך, אפשר שלא ירגיש בו האדם ו**יכשל בו**, אבל אם מונח על אם הדרך דבר גדול ו**גבוה**, ירגיש בו ההולך **ולא יכשל בו**, וז"ש הרימו **מכשול** וגו', **שירים** ו**יגביה אותו המכשול** בעיני הצדיקים, **ולא יכשלו בו**, וכדאמרין לעיל לצדיקים נדמה להם כהר ומרחיקים מתחלה מהעבירה. עכ"ל **המהרש"א**.

מבואר, כי דרכו של יצה"ר, להנמיך כל דבר גדול ולעשותו לדבר קטן, וכל עבירה חמורה, בא הוא לומר, כי אינו אלא **מכשול** קטן הוא.

להחשיב את הערב והמועיל במקום הטוב הנצחי

כתיב (שמות י"ז ח'), ויבא עמלק וילחם עם ישראל **ברפידים**,

איתא במשנה (מסכת אבות פרק ו משנה ד), כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה **ועל הארץ תישן**,

מבואר, כי דרכה של תורה הוא **"על הארץ תישן"**, כלומר, שלא לישון על ריפודים כל שהם, אך דרכו של עמלק היא, וילחם עם ישראל ב"רפידים",

אפשר לומר, כי **רפידים** הוא מלשון הכתוב (איוב י"ז י"ג), **"רפדתי יצועי"**, (שיר השירים ב' ה'), **"רפדוני בתפוחים"**, וזו היא מלחמתו של עמלק, שלא לקיים **"על הארץ תישן"**, אלא **"רפדתי יצועי"**,

וכך אפשר לרמז בפסוק, (שמות י"ז י"ב) ויקחו **אבן** וישימו תחתיו וישב עליה, לרמז ולומר, כי

הדרך הנכונה היא לשים **אבן** תחתיו. ולא **רפידים** כדרכו של היצה"ר.

דרכו לדחות למחר כל דבר שבקדושה

כתיב (שמות י"ז ט"ו) "ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר",

איתא במדרש (רבה בראשית פרשה כ"א פסקה ו'), אין **ועתה** אלא תשובה שנאמר (דברים י) ועתה ישראל מה ה' אלוקיך וגו'

איתא במשנה (אבות פרק ב') ואל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה,

דרכו של היצה"ר הוא, לומר בכל דבר שבקדושה, מה שהנך יכול לדחות למחר, למה לעשותו היום, וע"ז בא משה אל יהושע ואמר, שיש להלחם בעמלק של **מחר**, כלומר באותו עמלק שדוחה כל דבר למחר, וזהו, **צא הלחם בעמלק, מחר**.

דרכו של עמלק הוא לבטל האמונה בה' שהכל מקרה

כתיב (דברים פרק כה יח) "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים אשר קרך בדרך",

איתא במדרש (ילקוט שמעוני תורה פרשת בשלח רמז רלג) כדאי היא האמונה שהאמינו בי שאקרע להן את הים

בניי בצאתם ממצרים בחרו ללכת בדרך האמונה, ועמלק, דווקא בדרך האמונה ביקש לפגוע בישראל, ולומר כי הכל דרך **מקרה**, ובא עמלק לומר "אשר קרך בדרך" פירוש, שעמלק בא לומר כי הכל הוא בדרך מקרה היפך האמונה כי הכל מאתו ית' וזהו אשר "קרך" מלשון **מקרה**.

* * * * *

למי ולמה היין מביא רפואה

איתא בגמרא (בבא בתרא נ"ח ע"ב), הואיל וחכים (ר' בנאה) כולי האי, ליתבי אבבא ונידון דינא. **חזא דכתיב** (ראה שהיה כתוב בשער העיר קפודקיא) **בראש כל מותא אנא דם**, **בראש כל חיינ אנא חמר**. (בראש כל הממיתים הוא הדם, ובראש כל המחיים הוא היין, שאלם ר' בנאה)

(דף על הדף בבא בתרא נח ב) **כתיב** "ויחל נח איש האדמה ויטע כרם", יש לפרש **ויחל** מלשון **חולי**, שנח נעשה חלש ונפל למשכב, לכן **ויטע כרם** כאמרם כאן (בבא בתרא נ"ח ע"ב) בריש כל אסוון אנא חמר.

מעשה בחסיד אחד ממקורביו של אדמו"ר האמרי אמת ז"ל שחלה בריאותיו לפני חג הפסח, והי' מפקפק אם לקיים מצות ד' כוסות, כיון שיין מזיק לו. כמה ימים לפני פסח, קיבל בקבוק יין מהאדמו"ר, ומצורף לו הי' פתק "בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסוון אנא חמר", והבין את אשר עליו לעשות, וכמובן שהיין לא הזיק לו, ע"כ

יין תפוחים של שבעים שנה שמרפא

איתא בגמרא (עבודה זרה מ' ע"ב), פעם א' חש רבי במעיו, אמר, כלום יש אדם שיודע, יין תפוחים של עובדי כוכבים אסור או מותר, אמר לפניו ר' ישמעאל ב"ר יוסי, פעם אחת חש אבא במעיו, והביאו לו יין תפוחים על עובדי כוכבים של ע' שנה, ושתה ונתרפא,

אמר לו, כל כך היה בידך ואתה מצערני, בדקו ומצאו עובד כוכבים אחד שהיה לו שלש מאות גרבי יין של תפוחים של ע' שנה, ושתה ונתרפא, אמר, **ברוך המקום שמסר עולמו לשומרים**,

א"כ מצינו ברפואת היין כדלהלן

שאם **ישתה יין כהלכה** וכראוי, לא יבא לידי חולי, עפ"י פירוש הרשב"ם,

היין מרפא **חולי הנפש**, מהרש"א,

הזקנים, שהם מצוננים, מהרש"א,

היין מרפא החולי, **כפשוטו**, אמרי אמת,

יין תפוחים של שבעים שנה,

ההבדל בין השפעת היין על זקנים והשפעת היין על צעירים ולמה

הבדל בין זקנים לצעירים בדברי רבי חייא

איתא בגמרא (סנהדרין ל"ח ע"א) יהודה וחזקיה בני רבי חייא הוו יתבי בסעודתא קמי רבי, ולא הוו קא אמרי ולא מידי, אמר להו (רבי למשמשיו), **אגברו חמרא אדרדקי** (הגבירו היין לצעירים), **כי היכי דלימרו מילתא.**

אלא מעתה, דנפיל מאיגרא ומית, ודנפיל מדיקלא ומית, דמא קטליה, (מי שנפל מהגג או מעץ ומת האם הדם הוא שהמיתו), **ותו**, מן דדרכיה למימת, משקו ליה חמרא וחיי, (ועוד, מי שגוסס למות, אם ישקוהו יין יחיה)

אלא הכי בעי למכתב, בראש כל מרעין אנא דם, (כל תחלואי האדם על הדם הם. עיין רשב"ם)

בראש כל **אסוון** אנא חמר. (שאם ישתה יין כהלכה וכראוי לא יבא לידי חולי, רשב"ם),

כתבו הכי (הוסיפו על הכתוב בשער), ברם **סאבי דיהודאי** אמרי (אבל זקני היהודים אומרים) בראש כל מרעין אנא דם, בראש כל **אסוון** אנא חמר, באתר דלית חמר תמן מתבעו סמנין (במקום שאין יין, שם צריך סממנים לרפואה),

קושית המהרש"א

(בבא בתרא נ"ח ב' ד"ה בראש כל מרעין) יש לדקדק דלפי כתבו (מה שכתב הוא) נמי תקשי אלא מעתה דנפל מן איגרא כו' ונעשה חולה וכי דמא **מרעיה**

מתרץ המהרש"א ונראה לומר לפי שינוי כתבו שלא נתכוין על **חולי הגוף** רק על **חולי הנפש** שאמר בראש כל מרעין של הנפש אנא דם, **כמ"ש כי הדם הוא הנפש**,

והוא, כי רוב מדות הרעות תלויים בריבוי דם, כמו הכעס והקנאה ושנאה וכיוצא בהם שהם **כולם חולי הנפש הם**, ואמר, ובראש כל אסוון שהוא **רפואות הנפש** אנא חמרא כמ"ש (יומא ע"ו ע"ב) ויין ישמח לבב אנוש וגו' **זכה משמחו**, (לשתות לפי מדה מפקח לבו בחכמה, רש"י), כדאמר רבא, חמרא וריחני פקחין (עשאוני פקח), ע"כ,

מבואר בדבריו, כי היין הוא **לרפואת הנפש**,

ריפוי הזקנים שהם מצוננים והיין מחמם מהרש"א

איתא בגמרא (מגילה ט"ז ע"ב) **כתיב** (בראשית מ"ה כ"ג) "ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים", מאי מטוב מצרים, אמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר, שלח לו יין ישן, **שדעת זקנים נוחה הימנו.**

כתב המהרש"א (ד"ה שדעת זקנים), דודאי **לזקנים כיעקב דעתם נוחה ממנו** לפי טבעם **שהם מצוננים והיין מחמם**,

אדמו"ר האמרי אמת ז"ל מגור אמר

איתא בגמרא (שבת ס"ז ע"ב), מעשה ברבי עקיבא שעשה משתה לבנו, ועל כל כוס וכוס שהביא אמר, **חמרא וחיי לפום רבנן, חיי וחמרא לפום רבנן, ולפום תלמידיהון.**

ביאור המהרש"א בכפילות חמרא וחיי חיי וחמרא, ובמה שהוסיף ולפום תלמידיהון

כתב המהרש"א (שבת סז ע"ב ד"ה אמר חיי וחמרא לפום רבנן חמרא וחיי), ע"פ מ"ש בפ' ח"ה (בבא בתרא נ"ח ע"ב), **בראש כל חיינא אנא חמרא כו',**

והיינו, אם ישתהו במדה ובשיעורו כפרש"י שם וכמ"ש פרק יום הכיפורים (יומא ע"ו ע"ב) **כתיב** (תהלים ק"ד ט"ו), **"ויין ישמח" וקרינן ישמח זכה** לשתות לפי מדה משמחו, **לא זכה** ששותהו יותר מדאי משממו,

וה"נ הכא קאמר להו ר"ע לרבנן, **חמרא וחיי** אם ישתו אותו לפי מדה **שמביא שתיית החמרא את החיים**, ואמר, גם אם ישתו הרבנן אותו יותר מן המדה, בא ר"ע לברכס שלא יבואו לידי סכנה, ולכך **היפך הדבר, חיי וחמרא**, והקדים החיים לחמרא שיהיו חיים וקיימים לעולם כמו קודם שישתו אותו יותר מדאי,

ומסיים בזו החלוקה, (שאמר חיי לפני חמרא) **גם לפום תלמידהון לפי שמדרכם ביותר לשתות טפי מהמדה והשיעור ודו"ק, עכ"ל** המהרש"א,

מבואר ההבדל בין שתיית הזקנים לצעירים

שבדעת זקנים נאמר **המתיישב ביינו**, כפירש"י בעירובין, ששותה ואין דעתו מטרפתו, וכפירש"י ביומא אם ישתה במדה ובשיעור, אך בצעירים דעתו מטרפתו **שמדרכם ביותר לשתות טפי מהמדה והשיעור**,

וגם ההבדל במ"ש רבי חייא נכנס יין יצא סוד,

בזקנים, פירושו שהסוד מתגבר על היין ואין כח ביין להוציא, כפירוש התוס' בסנהדרין ל"ח, וכפירש"י עירובין ס"ה, **הואיל ולא יצא סודו** - שקול הוא כסנהדרין של **שבעים**,

ביאור במה שאמר רבי ומה שענה אותו רבי חייא

כיון דאיבסום (כשהשתכרו), פתחו ואמרו, אין בן דוד בא עד שיכלו שני בתי אבות מישראל, ואלו הן, ראש גולה שבבבל, ונשיא שבארץ ישראל, (כלומר, שרבי צריך לרדת מגדולתו)

אמר להם, בניי, קוצים אתם מטילין לי בעיניי, אמר לו רבי חייא, רבי, אל ירע בעיניך, יין ניתן בשבעים אותיות (בגימטריא), וסוד ניתן בשבעים אותיות (בגימטריא), נכנס יין - יצא סוד. (כשנכנס היין מתגלה הסוד)

כתבו התוספות (סנהדרין ל"ח ע"א ד"ה נכנס יין יצא סוד), היינו דאמר בפ' הדר (עירובין דף ס"ה ע"א) המתיישב ביינו הרי יש בו **מדעת שבעים זקנים**, שהסוד מתגבר על היין ואין כח ביין להוציא,

הכי איתא בגמרא (עירובין ס"ה ע"א) **אמר רבי חייא כל המתיישב ביינו - יש בו דעת שבעים זקנים, יין ניתן בשבעים אותיות, וסוד ניתן בשבעים אותיות, נכנס יין יצא סוד.**

כתב רש"י, המתיישב ביינו - ששותה יין ואין דעתו מטרפתו. **יצא סוד** - וזה, הואיל **ולא יצא סודו** - שקול הוא כסנהדרין של **שבעים**.

יש להבין דברי הגמרא ופירוש התוספות

כשאמר רבי לרבי חייא **קוצים אתם מטילין לי בעיניי**, השיבו רבי חייא, **אל ירע בעיניך**, משום שדבריהם נאמרו בהשפעת היין,

ויש לשאול, אם הדברים נאמרו בהשפעת היין האם אין הדבר נכון,

ועוד יש לתת מובן, בדברי התוספות שהביאו דברי הגמרא בעירובין, וכתבו **היינו דאמר וכו'**, הרי הדברים הפוכים ממש, דכאן באגבר חמרא אדרדקי, **הסוד יוצא ע"י היין**,

ובמתיישב ביינו הסוד אינו יוצא ע"י היין, ומאי **היינו דאמר** שהשוו התוס',

ועוד שהרי רבי חייא הוא זה שאמר נכנס יין יצא סוד גם בעירובין וגם בסנהדרין, ואין פירושן שווה, צ"ע ויש לבאר,

הבדל בין זקנים לצעירים בשתיית יין בדברי רבי עקיבא

מובן דברי הבית ישראל בדברי המהר"ם שיף

איתא בגמרא (סנהדרין ז ע"א), אמר רבי יונתן: לעולם יראה דיין עצמו כאילו חרב מונחת לו בין ירכותיו, וגיהנם פתוחה לו מתחתיו,

כתב מהר"ם שיף (סנהדרין ז) עכשיו שותין יין שרף במקום גיהנם פתוח, ע"כ

דף על הדף (סנהדרין ז ע"א), וכתב במהר"ם שיף כאן וז"ל, עכשיו שותין יין שרף במקום גיהנם פתוח ע"כ, והדברים סתומים בלא הבנה.

ובספר לקוטי אש לחסיד המפורסם רבי אברהם מאוסטרלנקא ז"ל (ח"ב עמ' ק"כ) מביא בשם כ"ק אדמו"ר **בעל הבית ישראל מגור** זצ"ל ענין נפלא, דהנה אחז"ל (סנהדרין ל"ח א): יין ניתן בעי' אותיות וסוד ניתן בעי' אותיות (סוד בגי' ע). נכנס יין יצא סוד ע"כ.

ובתוס' (שם) ביארו עפ"י דברי חז"ל (ערובין ס"ה א): כל המתיישב ביינו יש בו מדעת עי' זקנים, דר"ל שאם הסוד מתגבר על היין ואין האדם מוציא הסוד החוצה אפי' ששתה יין הרי זה מוכיח שיש בו מדעת קונו ע"ש.

וזה הפי' במהר"ם שיף הנ"ל. דע"י ששותים יי"ש ומתיישב האדם ביינו, ע"י יש לו מדעת זקנים, ויכול להוציא הדין לאמיתו, וממילא אינו צריך לפחד מהגיהנום עכ"ד ודפח"ח.

מבואר, כי בפשטות הדברים שאמר המהר"ם שיף מדבר אל אלו ששותים יין ודעתם מיטרפת עליהם, והם ודאי אין יכולין לפסוק מתוך ינם,

ודברי הבית ישראל הם לאלה המתיישבים ביינם כדעת הזקנים, וע"י אמר שיכולין לפסוק ע"י ששתו.

רבי אמר למשמשיו, אגבר חמרא, כלומר הגבירו את שתיית היין לצעירים, שיאמרו דברים, וידע רבי כי יין ניתן בעי' אותיות וסוד נתן בעי' אותיות, ונכנס יין יצא סוד, וכשאמרו דבריהם, אמר רבי **קוצים** אתם מטילין לי **בעיניי**, כלומר, שע"י העינין את מטילים בי קוצם לדקרני,

וענה אותו רבי חייא, כשאמרתי (בעירובין ס"ה ע"א) **אמר רבי חייא** כל המתיישב ביינו - יש בו דעת **שבעים** זקנים, יין ניתן **בשבעים** אותיות, וסוד ניתן **בשבעים** אותיות, נכנס יין יצא סוד. אלו דברים שאמרתי אל הזקנים, שאין דעתם מיטרפת מהיין ששותים במידה, אך כאן מדובר בדרדקי ועוד אמרת להגביר בהם היין, כאן פירוש נכנס יין יצא סוד, שכשנכנס היין אין הסוד משתמר אל הוא מתגלה,

ועל זה הביא תוס' ופירש היינו דאמר, כלומר יש שתי פירושים לנכנס יין, ואין הפירוש של נכנס יין כאן אצל הצעירים, כפירושו אצל הזקנים, וכאן דעתם מיטרפת, ולכן אל ירע **בעיניך**, כלומר אל תראה רע **בעינין** של יין וסוד, שאמרת **קוצים** אתם מטילין לי **בעיניי**,

גם יש לפרש מה שאמרו מילתא ע"ד פירוש הערוך

כתב בספר הערוך (אות מ"ם, ערך מל התרגום השמיני מתוך י"ד), פירוש **מילין**, דברים בעלמא נינהו, ולא היה מעשה מעולם, לא היו דברים מעולם, כדאיתא מסכת עבודה זרה לח ע"ב, עין יעקב חולין אות ס"א, אמר רב אשי, אמר לי רבי חנינא מילין ואמרי לה במילין, וברש"י שם, **מילין** - דברי כזב הן.

וכן איתא בחולין (קלט:), אמר רב אשי אמר לי [ר'] חנינא מילין מילין, וברש"י שם מילין, דברי רוח הן.

גם יש לפרש מהו מתיישב ביינו בצחות

בפשטות, ביאור הלשון מתיישב פירושו שדעתו מיושבת עליו ואז יש בו מדעת זקנים, ואפשר לומר בצחות, עפ"י הא **דאיתא בגמרא**, (בבא בתרא י ע"א) יין קשה שינה פפכתו, ע"כ, מבואר כי יין קשה, הוא יין מרובה המטריפו, לפי"ז יש לומר, כל המתיישב ביינו כלומר שיכול לשבת, ואינו צריך לשינה, מלמד ששתה כלימודו ולא יותא, ולכן יכול לשבת, ואז יש מדעת זקנים

להערות הארות ולקבלת העלון ניתן לפנות אל

"מכון פאר" רחוב חזון איש 2 בני ברק

פקס 03-6161777 נייד 0527-616166

מייל y0527616166@gmail.com